

Lakivaliokunnan mietintö 10/1996 vp

Hallituksen esitys laiksi ulosotonhaltijan lakkauttamista koske- vaksi lainsäädännöksi

Eduskunta on 18 päivänä kesäkuuta 1996 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen 92/1996 vp.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Tuula Linna oikeusministeriöstä, hallitusneuvos Sakari Vanhala ja poliisiylitarkastaja Jorma Toivonen sisäasiainministeriöstä, ylimääräinen hallintoneuvos Marjatta Kaján korkeimmasta hallinto-oikeudesta, käräjätuomari Jouko Räsänen Helsingin käräjäoikeudesta, oikeushallintopäällikkö Airi Hukkanen Uudenmaan lääninhallituksesta edustuen samalla Läänin- ja aluehallinnon lakimiehet ry:tä ja puheenjohtaja, kaupunginvouti Pekka Louekoski Suomen Kaupunginvoutien yhdistyksestä.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulosotolakia ja 25 muuta lakia niin, että nykyisin ulosotonhaltijalle vielä kuuluvat tehtävät siirrettäisiin muille viranomaisille, jolloin ulosotonhaltijan toiminta lakkaisi. Ulosotonhaltijana toimii nykyisin lääninhallitus.

Ulosotonhaltijan tehtäviä on jo siirretty alioikeusuudistuksen yhteydessä käräjäoikeuksille. Sittemmin paikallishallintouudistukseen liittyvillä säännöksillä ulosoton hallinto-organisaatiota on muutettu niin, että lääninhallitus ei enää ole ulosotonhaltija. Lääninhallitukselle kuuluvat vain asetuksella erikseen säädettävät ulosoton hallintotehtävät. Myös lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpano on päätetty siirtää käräjäoikeudelle. Paikallishallintouudistuksen toteutumisen jälkeen 1 päivänä joulukuuta 1996 ulosotonhaltijan ratkaistavaksi kuuluisi enää suhteellisen pieni määrä ulosotto- ja muita asioita.

Ulosotolakia ehdotetaan nyt muutettavaksi niin, että ulosottomies voi yleensä tehdä täytäntöönpanoon liittyvät päätökset niissä tapauksis-

sa, joissa päätösvalta nykyisin kuuluu ulosotonhaltijalle. Ulosottomies voisi asettaa teetto- ja kieltotuomion täytäntöönpanossa teettämishan ja uhkasakon. Painostusvankeuden käyttämisestä pakkokeinona täytäntöönpanossa luovuttaisiin. Ulosottomies ei enää tallettaisi ulosotossa kertyneitä tilittämättä jääneitä varoja lääninrahastoon, vaan varat talletettaisiin erikseen luottolaitokseen. Ulosottomies ei voisi määrätä avustavaa ulosottomiestä suorittamaan sellaisia täytäntöönpanotoimia, jotka aikaisemmin ovat kuuluneet ulosotonhaltijan toimivaltaan.

Täytäntöönpanossa asetetun uhkasakon maksettavaksi tuomitsemisesta päättäisivät ne 19 käräjäoikeutta, jotka käsittelevät ulosoton muutoksenhakemuksia.

Käräjäoikeus päättäisi vastedes myös kaikkien ulkomaisten (myös pohjoismaisten) yksityisoikeudellisten tuomioiden täytäntöönpanosta.

Säännökset, jotka koskevat varojen tallettamista ulosotonhaltijalle, ehdotetaan muutettaviksi niin, että talletukset tehtäisiin lääninhallitukseen.

Muihin lakeihin ehdotetaan ulosotonhaltijan toiminnan lakkaamisen vuoksi pääosin teknisiä muutoksia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan yhtä aikaa paikallishallintouudistuksen kanssa 1 päivänä joulukuuta 1996 lukuun ottamatta eräitä muutoksia, jotka tulisivat voimaan vuoden 1997 alusta samanaikaisesti uuden maa-kaaren kanssa.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

1. Laki ulosottolain muuttamisesta

6 luvun 24 §. Pykälässä on säännökset ulosotossa kertyneiden varojen tallettamisesta siinä tapauksessa, että niitä ei voida tilittää velkojalle, sekä määräajasta, jonka päättymisen jälkeen ulosotossa kertyneet ulosottoviranomaisen hallussa olevat tilittämättä jääneet varat menevät valtiolle. Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi niin, että asetuksella säädettyä suurempi rahamäärä tulisi tallettaa erikseen, jolloin koron saa se, joka on sittemmin oikeutettu nostamaan varat. Muutoin varat ovat talletettuina yhteiselle virkavarantilille.

Valiokunta ehdottaa pykälän sanamuodon tarkistamista sen selventämiseksi, että talletusvelvollisuus koskee myös lainvoimaa vailla olevia varoja. Lisäksi valiokunta ehdottaa lisättäväksi asetuksenantovaltuutta koskevan säännöksen: talletusmenettelystä annetaan tarkemmat säännökset asetuksella.

Varautuminen talletussuojan rajoittamiseen. Parhaillaan valmistellaan EU:n talletusten vakuusjärjestelmää koskevan direktiivin johdosta lainmuutosta, jonka mukaan pankkitalletusten suojaa rajoitetaan tilikohtaisesti tiettyyn markkamäärään.

Sellaisille tileille, joille ulosmittattuja varoja siirretään ulosottolain 6 luvun 24 §:n nojalla, saattaa kertyä varoja yli talletussuojarajan. Vastaavalla tavalla lääninhallitukseen kertyy muun muassa maksutalletuslain (281/1931) nojalla talletettavia varoja. Ainakin siirtymävaiheessa asianomaiset saattavat luottaa siihen, että tällaiset varat on talletettu 'valtion haltuun' ja ne ovat kaikilta osiltaan turvattuja.

Oikeudellisesti tilanne näyttää tällä hetkellä epäselvältä. Tämän vuoksi valiokunta esittää, että lainvalmistelun aikana asia selvitetään erikseen. Jos varoja ei nimenomaisella säännöksellä suojata, on viranomaisille annettava riittävät ohjeet asianosaisten informoimiseksi niin, että nämä voivat halutessaan varautua tilanteeseen.

23. Laki vapaaehtoisista huutokaupoista annetun asetuksen 6 §:n muuttamisesta

6 §. Valiokunta ehdottaa, että pykälään tehdään lakitekninen tarkistus, jolla otetaan käyttöön uudessa merilainsäädännössä omaksuttu terminologia: laivan ja laivan osuuden sijasta puhutaan aluksesta ja osuudesta alukseen.

Edellä lausutun perusteella lakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksyttäisiin hallituksen esityksen mukaisina paitsi

1. lakiehdotuksen 6 luvun 24 § ja

23. lakiehdotuksen 6 § näin kuuluvina:

1. lakiehdotus

6 luku

24 §

Jollei toisin säädetä, ulosottomiehen on pidettävä virkavarantililla varat, joita muun kuin 17 §:ssä mainitun syyn vuoksi ei voida tilittää velkojalle. Jos kuitenkin virkavarantilille on velkojan varalle kertynyt asetuksessa määrätty suurempi rahamäärä, se on talletettava erikseen korkoa kasvamaan neljän viikon kuluttua mainitun rahamäärän kertymisestä. Eriksään talletetuille varoille maksettavan koron saa se, jolle varat tilitetään. Ulosottomiehen on säilytettävä velkojalle palautettava saamistodiste luotettavalla tavalla. Esteen poistuttua ulosottomies tilittää varat niihin oikeutetuille. Tarkemmat säännökset tässä luvussa tarkoitettusta talletusmenettelystä annetaan asetuksella.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä).

Ulosmittauksesta kertyneet varat, joita ei nosteta kymmenen vuoden kuluessa niiden kertymisestä, menevät valtiolle korkoineen, jos varoille on korkoa tämän luvun mukaan maksettava. Jos saman ajan kuluessa kuitenkin osoitetaan, että tuomio tai päätös, johon täytäntöönpano on perustunut, on muuttunut tai kumottu taikka ei ole saanut lainvoimaa, tai ettei ole lopullisesti ratkaistu, kenellä on parempi oikeus varoihin, lasketaan siitä lukien uusi kymmenen vuoden määräaika.

23. lakiehdotus

6 §

Vapaaehtoisessa huutokaupassa kiinteän omaisuuden taikka rekisteröitävän aluksen tai osuuden sellaisesta aluksesta huutanut on oikeutettu sen jälkeen kun omistusoikeuden siirtymiselle pannut ehdot on täytetty, toimitusmieheltä saamaan kauppakirjan huutamalleen, sekä, jollei

myyjä itse ole toimitusmiehenä, tämän antaman valtakirjan, joka oikeuttaa myymisen toimittamiseen. Jos toimitusmies kieltäytyy kauppakir-

jaa antamasta, tuomioistuimen tulee velvoittaa hänet siihen. Muutoin on voimassa, mitä ulosotolain 3 luvun 4 §:n 4 momentissa säädetään.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1996

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Henrik Lax /r, varapuheenjohtaja Matti Vähänäkki /sd ja jäsenet Sulo Aittoniemi /kesk, Jouko Jääskeläinen /skl, Juha Karpio /kok, Anne Knaapi /kok, Pek-

ka Kuosmanen /kok, Annika Lapintie /vas, Kari Myllyniemi /kesk, Markku Pohjola /sd, Mauri Salo /kesk, Jukka Tarkka /nuors ja Jorma Vokkolainen /vas.
